

դրախտ է գրեթէ: Այսպիսի հարուստ և պատուա-
կան երկրի բնակիչները չնայելով որ Հափազանց
աշխատասէր և սակաւապետ են, բայց այսու ա-
մենայնիւ նրանք գտնուում են վերջին ծայր ազ-
քատութեան և թշուառութեան մէջ: Անտարակոյս,
հետաքրքիր ընթերցողս կհարցնէ ինձնից, թէ
«ինչ է պատճառը, որ Ուտիացոց երկիրը այդչափ
բարեբեր ու առատ երկիր է իւր պէսպէս բեր-
քերով, իսկ երկրագործ ժողովուրդն էլ պիշեր ու
ցերեկ աշխատում է անդադար և հետևում իւր
գործին, բայց և այնպէս նա գտնուում է աղքատ
և խեղճ վիճակի մէջ»: Նրա աղքատութեան և դժ-
բաղդութեան գլխաւոր պատճառն այն է, որ Ու-
տիացոց երկրի ժողովուրդը գտնուում է վերջին
ծայր տգիտութեան և թանձր խաւարի մէջ թա-
ղուած: Պետական օրէնքներն ու կարգերը նա
չգիտէ, լեզու չգիտէ, որոնցից նա կարողանար
օգտուել: Արդարադատութեան և տիրող օրէնքի
պաշտպանութեան մասին նա շատ մութ գաղա-
փար և ծուռ հասկացողութիւն ունի: Այս իսկ
պատճառով նրան չարաչար հարստահարում ու
կողոպտում են անիրաւ թուրք բէկերն ու ան-
խիղճ վաշխառուները, պետական գաւառական
ստորին պաշտօնեաներն ու գիւղապետները (իւզ-
բաշինները), գիւղական դատաւորները, անպար-
տաճանաչ և շահամոլ քահանաներն ու նրանց հա-
մախոհները: Իսկ այս սովորական պատուհասնե-
րից գատ, մնացած շարիքներն էլ լրացնում են
արիւնհարբու աւազակներն ու բնութեան արհա-
ւիրքները, որպիսիք են՝ կարկուտն ու կայկածա-